

Посадова або службова особа контролюючого органу несе перед державою відповідальність в порядку регресу в розмірі виплаченого з бюджету відшкодування через неправомірні рішення, дії чи бездіяльність цієї посадової (службової) особи.

Аналізуючи питання вдосконалення фінансового контролю, слід зазначити, що позитивним є положення ПКУ, відповідно до якого запроваджено новий вид перевірок – документальну невідвізну позапланову електронну перевірку.

Стан контролю фінансових органів у сфері оподаткування свідчить, що на сучасному етапі потребують вирішення проблеми реформування податкової системи, вдосконалення методів податкового контролю з метою підвищення його ефективності.

Література.

1. Конституція України: станом на 1 січня 2020 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.

2. Податковий кодекс України: Закони України від 02.12. 2010р. №2755-VI. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/2755-17](http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17).

3. Заболотнікова В. С. Податковий контроль як невід’ємний інструмент Державної податкової служби . Вісник Запорізького національного університету. 2010. № 3. С. 128-132.

4. Смаглій В.А., Хуткий О.В. Актуальні проблеми здійснення фінансового контролю у сфері оподаткування в Україні та шляхи вдосконалення. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Випуск 1 (18), 2015. С. 130-138.

5. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: від 26.01.1993 р.[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.

ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ПОДАТКИ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Пацюк О.О., студентка,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка*

Податки є необхідною та невід’ємною ланкою всіх економічних відносин у світі. Вони є найдієвішим інструментом

* Науковий керівник – Луценко О.А., к.е.н, доцент

примусу держави, який дозволяє їй функціонувати. Саме тому дослідження засад формування податкової системи є важливою частиною сучасної економічної науки [4].

Питання теоретико-методологічних засад формування податкової системи знаходяться в центрі дослідження у працях філософів і науковців – А. Сміта, Д. Рікардо, Ф. Бене, М. Сперанського, М. Тургенева, І. Янжула, І. Озерова – та значно вплинули на формування поглядів на питання теорії податків сучасних зарубіжних та вітчизняних науковців – О. Василика, В. Андрущенко, А. Крисоватого, В. Федосова, Ю. Іванова, В. Письменного, М. Кучерявенка, Л. Тарангул та ін. Ці та інші вчені та науковці займаються дослідженнями питань у сфері теорії оподаткування та утвердження методологічних засад сучасної податкової системи.

Безсумнівно, одним із центральних понять у теорії оподаткування є термін «податок». Складність розуміння його сутності полягає в тому, що податок є одночасно правовим, економічним і господарським явищем. Інтерпретації цього поняття зарубіжних і вітчизняних науковців представимо в таблиці 1 [2].

Таблиця 1

Категорія «податок» в інтерпретації зарубіжних і вітчизняних науковців

Автор	Поняття
1	2
В.Л. Андрущенко	Демократичні за процедурою встановлення, але примусові за формою стягнення платежі індивідів і корпорацій, призначені для трансферту фінансових ресурсів із приватного сектора в державний з метою фінансування суспільних, загальнонаціональних, урядових потреб способом, альтернативним емісії та позикам
В.В. Буряковський	Встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, що їх сплачують фізичні та юридичні особи в бюджет у розмірах і в терміни, передбачені законом

Продовження табл. 1

1	2
М.Є. Заяц	Обов'язкові платежі юридичних і фізичних осіб в бюджет, які встановлює та примусово стягує держава у формі перерозподілу частини суспільного продукту
Ю. Б. Иванов	Обов'язкові платежі, які законодавчо встановлює держава, сплачують юридичні та фізичні особи у процесі розподілу та перерозподілу частини вартості ВВП й акумулюють у централізованих грошових фондах для фінансового забезпечення виконання державою функцій
Л.Л. Гоніна	Обов'язковий та індивідуальний платіж, який стягують з організацій і фізичних осіб у формі відчуження грошових засобів з метою фінансового забезпечення діяльності держави та муніципальних утворень
М.П. Леоненко	Обов'язкові внески платників до бюджету та позабюджетних фондів, розміри і терміни сплати яких регламентує податкове законодавство
В.М. Пушкарьова	Обов'язкові, безвідплатні та безповоротні платежі суб'єктів господарювання та населення органам державного управління
С.М. Рукіна	Обов'язковий, індивідуальний і безвідплатний платіж до державного або місцевого бюджетів, який справляють у законодавчо встановленому порядку з юридичних та фізичних осіб

Розглянувши різні інтерпретації поняття «податок», можемо сказати, що всі вони збігаються у тому, що податки – це встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету у розмірах і термінах, передбачених законодавством.

Отже, на кожному етапі розвитку суспільства теоретичні поняття зазнавали змін, доповнень, різних інтерпретацій, однак обов'язкова, фіскальна роль податків задля досягнення

суспільних благ та функціонування держави залишається незмінною.

Перші спроби класифікації податків були зроблені французьким вченим Ж. Боденом ще наприкінці XVI ст. Він поділив податки на: – прямі, які справляються з доходу та майна платника податку залежно від його платоспроможності; – непрямі, які залежать від обсягу споживання (податки на товари і послуги, що сплачуються в ціні).

Наприкінці XVII ст. англійський вчений Джон Локк використав для поділу податків на прямі і непрямі критерій перекладання податків. Він аргументував це тим, що будь-який податок, з кого б він не стягувався, в кінцевому підсумку буде перекладений на землевласника, оскільки лише його дохід є дійсно чистим, з якого платять податки. Така класифікація проіснувала майже три століття. Водночас робились спроби доповнити класифікацію за іншими ознаками, але одноставної думки з цього приводу не було досягнуто.

Сучасна класифікація податків з поділом їх на прямі і непрямі склалася в результаті історичної еволюції теорії і практики оподаткування. Сьогодні вчені дійшли висновку, і ми приєднуємося до їх думки, що між прямими і непрямими податками повинно бути співвідношення, яке встановлюється під впливом економічних, політичних та інших факторів. Простежується взаємозв'язок між розподілом податків і ступенем економічного розвитку та рівнем життя населення країн. Непрямі податки є ефективнішими у фіскальному аспекті, тому їх найчастіше використовують у країнах, що розвиваються. Чим нижчим є рівень розвитку економіки країни і життєвий рівень населення, тим більшу частку в загальному обсязі податків займають непрямі податки. У країнах з розвинутою ринковою економікою намагаються збільшити питому вагу прямих податків у структурі доходів бюджету. Так, наприклад, прямі податки переважають у США, Канаді, Великобританії, Австралії. Переважання непрямих податків характерне для латиноамериканських країн. Проте бувають і винятки. Зокрема, у таких розвинутих європейських країнах як Австрія, Бельгія, Німеччина, Нідерланди, Франція та Італія частка непрямих податків є достатньо вагомою.

Проте, ми не повинні сліпо копіювати досвід іноземних країн, а необхідно його адаптувати до умов нашої країни.

Література.

1. Андрущенко В.Л. Податкова система: навч. посіб. / за заг. ред. В.Л. Андрущенка. Київ: ЦУЛ, 2015. 416 с.
2. Письменний В.В. Концептуальні підходи до визначення сутності податку. Наука молода, 2009. № 12. С. 158-163.
3. Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политики налогов : [учеб. пособие]. М. : Финансы и статистика, 2003. 256 с.
4. Бойко О.Я. Теоретичні підходи та методи формування сучасної податкової системи. Теорія та практика державного управління, 2017. Випуск 3(58). С. 2-3.
5. Василик О.Д. Податкова система України: [навч. посібник]. К.: Поліграфкнига, 2004. 478 с.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТКИ УКРАЇНИ

*Перико Л.О., к.е.н., доцент, с.н.с., професор,
ПВНЗ «Інститут екології економіки і права»,
Козлов В.Г., аспірант,
ННЦ «Інститут аграрної економіки»*

Сучасна українська податкова система – одна з найбільш складних й найменш ефективних не лише серед країн європейського регіону, але і в глобальному масштабі, що регулярно підтверджують міжнародні звіти і рейтинги, дослідження вітчизняних і зарубіжних економістів, і також оцінки інвесторів, що працюють в Україні. Так, дослідження Світового банку та аудиторської компанії «PriceWaterHouseCoopers» показують, що податкова система України залишається однією з неефективних у світі вже, як мінімум, протягом останніх шести років. У рейтингу податкових систем Doing Business 2020, Україна посіла 64 місце в рейтингу податкового навантаження на бізнес. В цілому він охопив 190 країн з усього світу. При цьому рівень податкового навантаження на прибуток модельної компанії склав 41,7%. Середній показник податкового навантаження в світі складає 40,8%. [1].